

2010-2020 YILLARI ARASINDA SİBER ZORBALIK İLE İLGİLİ LİSANSÜSTÜ TEZLER ÜZERİNE BİR İNCELEME

Şeyma ALTUNOK¹, Tunahan KARGI², Önder BALTACI³

Öz

Geleneksel zorbalığın sanal ortam üzerine taşınmasıyla ortaya çıkan siber zorbalık, çocuklar ve gençler üzerinde yoğun olarak yaşanan bir sorun olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın amacı 2010-2020 yılları arasında kapsayan on yıllık süre içerisinde siber zorbalık konusunda Türkiye’de yayınlanan tezleri inceleyerek eğilimi belirlemektir. Bu amaçla Ulusal Tez Merkezi (YÖK-TEZ) veri tabanında 2010-2020 yılları arasında yayınlanan 128 tez incelenmiştir. Tezler, araştırmacılar tarafından hazırlanan “Tez İnceleme Formu” kullanılarak yayınlandığı yıl, tez kodu, tezi başlığı, tezin değişkenleri, tezin türü, yöntemi, veri toplama araçları, çalışma grubu/örneklem özellikleri, veri analiz teknikleri olmak üzere dokuz başlığa göre değerlendirilmiştir. Çalışmada tezler nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi kapsamında içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular alanyazın eşliğinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, siber zorbalık, lisansüstü tezler, eğilim araştırması.

An Investigation On The Graduate Theses About Cyber Bullying Between 2010-2020

Abstract

Cyberbullying, which is caused by the transfer of traditional bullying to the virtual environment, is considered as a problem experienced intensely by children and young people. The aim of this study is to analyze theses published in Turkey on cyberbullying in last ten-year period for identifying the trend. For this purpose, National Thesis Center (YÖK-TEZ) database was used and 129 theses published between 2010 and 2020 were included in the analysis. Theses were evaluated according to 9 titles: year of publication, thesis code, thesis title, variables of the thesis, thesis type, method, data collection tools, study group / sample characteristics, data analysis techniques, using the "Thesis Review Form" prepared by the researchers. Theses in the study were analyzed using content analysis method within the scope of document analysis, which is one of the qualitative research methods. The findings were discussed in the light of the literature.

Keywords: Technology, cyberbullying, graduate theses, trend research.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, altunok.seyma50@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9886-1559

² **Sorumlu Yazar:** Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, tunahankargi@yandex.com, ORCID: 0000-0002-2096-8110

³ Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, baltacionder@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9974-8507

Giriş

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi bilgi kaynaklarına daha hızlı ulaşma imkanı doğurmuş, eş zamanlı olarak diğer insanlar ile iletişim kurma olanağı sunmuş ve bizzat ergenlerin sosyal becerileri ile birlikte teknoloji üzerine özelleşmiş birtakım yeteneklerini geliştirmelerine olanak sağlamıştır (Peker, 2014). Arkadaş edinme, bilgiye kısa sürede ulaşma ve bu bilgiyi paylaşabilme, eğlence amaçlı film, müzik ve oyun gibi seçeneklerin varlığı, çeşitli kültürler hakkında bilgi edinme ve bunları yaparken kendini keşfetme bu teknolojilerin gençlere sunduğu sayısız imkanlar arasında gösterilebilir (Aksaray, 2011; Eroğlu, 2014).

Bilişim ve iletişim teknolojilerinin getirdiği bu kolaylıkların yanı sıra aşırı ve denetimsiz kullanımı pornografi, sanal ortamda tanıştığı kişilerle yüz yüze buluşma, akademik başarıda düşme, gerçek sosyal ilişkiler yerine sanal arkadaşlıkları tercih etme, kişisel bilgilerini sanal ortama yükleme ve sanal ortamı uyuşturucu madde alışverişi için kullanma gibi sorunları beraberinde getirdiği ifade edilmektedir (Eroğlu, 2014). Fiziksel ortamda gerçekleşen zorbalıklara benzer özellikler gösteren ve geleneksel zorbalığın sanal ortama taşındığı, birey veya gruplarca bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla (cep telefonu, anlık mesajlaşma, e-postalar, sosyal paylaşım siteleri vb.) diğerlerine zarar vermek ve diğerlerini korkutmak amacıyla kasıtlı olarak, art niyetle, düşmanca ve tekrarlı şekilde onlara isimsiz çağrı gönderme, kimliği gizleyerek zararlı e-postalar (spam) atma, hakaret ve tehdit içerikli ses, görüntü ve metinler yayma gibi eylemler olarak tanımlanan siber zorbalık veya sanal zorbalık da bilişim ve iletişim teknolojilerinin aşırı ve denetimsiz kullanımı sonucu ortaya çıkan bir diğer sorun olarak gösterilebilir (Arıcak, 2009; Belsey, 2019; Erdur-Baker ve Kavşut, 2007; Hinduja ve Patchin, 2010). Okul ortamlarında temel problem olarak ortaya çıkan geleneksel akran zorbalığı, bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla yeni bir şekle dönüşmüştür ve bu zorbalık çeşidi sanal zorbalık, elektronik zorbalık veya siber zorbalık olarak adlandırılmıştır (Aksaray, 2011).

Zorbalığın çeşitli türleri olduğu için bazı ayrımlar yapılmıştır. Yüz yüze yapılan zorbalıkla siber zorbalığın karışmaması için geleneksel zorbalık kavramı kullanılmaktadır (Li, 2006; akt. Süslü, 2016). Siber zorbalık fiziksel ortamlarda gerçekleştirilen zorbalık türüne benzemektedir. Temel farkı sanal ortamlarda telefon, bilgisayar gibi teknolojik araçlarla yapılmasıdır. Sanal ortamda kimliğin gizlenmesiyle birlikte siber mağdurla her an iletişime geçme, az sürede çok kişiye ulaşma, mağdurun bilgilerini açık erişim yapma ve yüz yüze yapılan zorbalıktan farklı olarak empatik düşünme gibi becerilerden kendini soyutlama imkanı bulabilmesi siber zorbalığı daha tehlikeli hale getirmekte ve kontrol etmeyi güçleştirmektedir (Belsey, 2008; Campbell, 2005; Kowalski ve Limber, 2007; Shariff, 2008; Suler, 2004; akt. Akbaba ve Eroğlu). Arıcak (2012), geleneksel zorbalık ve saldırganlık için zarar verme davranışının önemli bir koşul olduğunu fakat siber zorbalıkta, zarar vermenin bilincinde olma ve farkındalığının amaç kadar etkili ve önemli olduğunu belirtmektedir. Davranış eğlence ya da şaka amaçlı da olsa gençlerin çoğunluğu yaptıklarının mağdura zarar verdiğini bilerek bu tür davranışlara devam etmektedirler.

Siber zorbalığın birey üzerindeki olumsuz sonuçlarının geleneksel akran zorbalığının etkileri ile benzerlikler göstermektedir (Aksaray, 2011). Siber zorba deneyiminin anksiyete, üzüntü, korku vb. duyguları daha yoğun hissettirdiği, konsantrasyon güçlüklerine neden olduğu için akademik başarıda düşüşe sebebiyet verdiği, depresyona, suç işlemeye ve madde kullanımını artırdığı, sosyal anksiyete yol açtığı, problem davranışlar ve saldırganlık gösterme ihtimalini yükselttiği çeşitli araştırmalar tarafından ifade edilmiştir (Beran ve Li, 2005; Juvonen ve Gross, 2008; Mitchell, Ybarra ve Finkelhor, 2007; Ybarra ve Mitchell, 2007).

Bilimin değişim ve gelişimini, onun birikimli olarak bilgi üretme özelliğine bağlamak mümkündür. Bu birikimlilikte birbirinden farklı birçok araştırma, bulgu, sonuç ve tartışma mevcuttur. İşte bu birikimlilik ve farklılığı eğilim araştırmaları ile takip edebiliriz. Eğilim araştırmaları sayesinde herhangi bir bilim dalında veya birçok bilim alanında çalışılmış herhangi bir konuda üretilmiş sistemli bilgi periyodik olarak incelenebilir, elde edilen farklı bulgu, sonuç ve tartışmalar takip edilebilir. Ayrıca

bu araştırmalar güncel değişime ve gelişime uygun çalışmaların tasarlanıp yürütülmesine ışık tutabilir (Güven ve Aslan, 2018; Güven, Özhan, Kaynak ve Demirbaş, 2018; Seçer, Ay, Ozan ve Yılmaz, 2014).

Türkiye’de 2010-2020 yılları arasında *siber zorbalık konusunda bilimsel araştırma eğilimlerini* doğrudan belirlemeye yönelik bir araştırma bulgusuna ulaşamamıştır. Ancak Güngören, Gür-Erdoğan ve Ayas’ın (2018) *sanal zorbalık* konusunda yayınlanan lisansüstü tezleri inceledikleri araştırma sonucunda daha çok eğitim bilimleri enstitülerinde, yüksek lisans düzeyinde ve daha çok nicel yöntem kullanılarak, ortaöğretim öğrencileri üzerinde yoğunlaştığı araştırmaların yapıldığı saptanmıştır ve *bu araştırmada sanal zorbalık kavramı ile birlikte ele alınan, bağımlı ve bağımsız değişkenlere değinilmemiştir*. Kocatürk’ün (2017) siber zorbalık konusunda yapılan tez çalışmalarının metodolojik değerlendirmesini yaptığı çalışmasının sonucunda, siber zorbalık konusunda yapılan tezlerin %96’sının nicel araştırma yöntemi kullanarak gerçekleştirmiş, %71’inin ilişkisel tarama deseni kullandığına ulaşılmıştır. Aynı çalışmada siber zorbalık ile birlikte çalışılan değişkenler psikososyal, davranışsal ve kişilik özellikleri kategorileri altında toplanarak açıklanmıştır. Birçok alanda araştırılan siber zorbalık konusunda akademik anlamda yapılan bilimsel çalışmaların analiz edilmesiyle bu konuda araştırma eğilimlerinin belirlenmesi, siber zorbalığın ortaya çıkış nedenlerinin neler olduğu, bu konuda neler yapılabileceği gibi sorulara cevap bulmamıza yardımcı olacaktır ve akademik çevrelerde bulunan bilimsel araştırmalara veri sağlaması açısından önemli görülmektedir.

Sürekli gelişen ve değişen teknoloji ile her ne kadar artan bir yarar söz konusu olsa da bu gelişim ve değişime paralel olarak teknolojinin belli başlı olumsuz sonuçları beraberinde getirdiği düşünülebilir. Yapılan açıklamalar ışığında bu olumsuz sonuçlardan birinin de hiç şüphesiz siber zorbalık olduğu söylenebilir. Bireyler üzerinde bu denli olumsuz etkileri olan zorbalığın bu sanal yüzü üzerine Türkiye’de lisansüstü birçok tezin varlığı, siber zorbalık kavramının teknoloji gibi güncelleğinin koruduğuna ve bu kavramın anlaşılabilmesi için çalışmaların sıklıkla yapıldığına işaret etmektedir. Bu bağlamda bu araştırma ile akademik dünyanın ilgisini çeken, güncelliğini koruyan ve ekolojik olarak anlaşılması gereken siber zorbalık üzerine Türkiye’de yapılmış lisansüstü tezlerin eğilimlerinin neler olduğunu anlamak ve siber zorbalık kavramı ile çalışılan değişkenleri yıllarına göre ayrıntılı olarak betimlemek, hangi araştırma desenleri vs kullanarak anlaşılmaya çalışıldığını açığa çıkarmak amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu çalışma 2010-2020 yılları arasında Ulusal Tez merkezinde yayınlanan siber zorbalık konusundaki tezleri kapsamaktadır. Sözü edilen yıllar arasında toplam 128 tez araştırma kapsamında ele alınmıştır. Her bir tez araştırma yılı, araştırma türü, değişkenleri, tezin yöntemi, veri toplama araçları, örneklem özellikleri, veri analiz yöntemleri açısından incelenmiştir.

Araştırma Modeli/Deseni

Bu araştırma siber zorbalık kavramını ele alan tezleri belirlenen kategoriler eşliğinde incelemek üzere nitel araştırma modeline dayalı olarak yürütülmüştür. Nitel araştırmalar ile gözlem, görüşme, doküman gibi nitel yollarla toplanan verilerin derinlemesine incelenmesi amaçlanır (Büyüköztürk ve ark., 2017; Metin, 2016). Araştırma betimsel tarama niteliğinde olup ulaşılan tezler doküman incelemesi kapsamında ele alınmıştır. Doküman incelemesi araştırmaya konu olan materyallerin veri kaynağı olarak kullanılması ve derinlemesine incelenmesidir (Karadağ, 2009; Metin, 2016).

Çalışma Grubu/Evren ve Örneklem

Araştırmada YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında taranan lisansüstü tezler arasından siber zorbalık konusunda yayınlanan 136 tez analiz kapsamına alınmıştır. Araştırma 2010-2020 yılları arasında yayınlanan lisansüstü tezler ile sınırlandırılmıştır. 7 tez araştırma konusu ile ilgili olmadığı için araştırmadan çıkarılmış olup 128 tez örneklem olarak alınmış ve incelenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Tezlerin her biri araştırmacıların geliştirmiş olduğu “Tez İnceleme Formu” kullanılarak incelenmiştir. Tez inceleme formu tez yılı, tez kodu, tez başlığı, bağımsız değişkenler, tez türü, tezin yöntemi, veri toplama araçları, örneklem/ çalışma grubu, veri analiz yöntemleri olmak üzere 9 farklı bölümden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin analizinde nitel analiz tekniklerinden betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Betimsel içerik analizi belli bir konu üzerinde yapılan araştırmaların eğilimlerinin ve çalışma sonuçlarının değerlendirmesini içeren sistematik bir çalışmadır (Albayrak, Çiltaş, 2017).

Araştırma Etiği

Bu araştırma derleme türünde bir makale olduğu için herhangi bir etik kurul kararı gerekmemektedir.

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın amaçlarına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Her bir alt amaç kapsamındaki bulgular ayrı başlıklar altında verilmiştir. Ulaşılan bulgular frekans ve yüzde dağılımları ile tablolatırılmıştır.

Tablo 1. Tezlerin Yılına ve Türüne Göre Elde Edilen Bulgular

Yıl	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	Uzmanlık Tezi	Frekans	Yüzde
2010	1			1	%0,78
2011	2			2	%1,56
2012	2	1		3	%2,34
2013	8	2		10	%7,81
2014	7	1		8	%6,25
2015	10			10	%7,81
2016	9	6	1	16	%12,5
2017	14		1	15	%11,72
2018	9	1	2	12	%9,38
2019	38	4	4	46	%35,94
2020	4	1		5	%3,91
Toplam	104	16	8	128	%100

Tablo 1.'de görüldüğü gibi siber zorbalık en fazla sırasıyla 2019 (35,94%), 2016 (12,50%) ve 2017 (11,72%) yıllarında çalışılan tezlere konu olmuştur. 2010-2020 yılları arasında siber zorbalık konusunda tez çalışmalarının olmadığı bir döneme rastlanmamıştır. Elde edilen bulgulara göre tezlerin %0,78'i 2010, %1,56'sı 2011, %2,34'ü 2012, %7,81'i 2013, %6,25'i 2014, %7,81'i 2015, %12,50'si 2016, %11,72'si 2017, %9,38'i 2018, %35,94'ü 2019, %3,91'i 2020 yılında yayımlanmıştır. Siber zorbalık konusu ile ilgili yapılan araştırmaların 104 (%81,25)'ünün yüksek lisans tezi, 16 (%12,25)'sının doktora ve 8 (%6,25)'inin uzmanlık tezi olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Tezlerde Siber Zorbalıkla İle Birlikte Çalışılmış Konular

Yıllar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Top.
Değişkenler	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f
Siber Kurban	-	1	1	5	6	4	8	7	7	18	2	59
Zorbalık	-	1	2	-	3	1	1	1	1	7	-	17
Ergen	-	-	-	2	-	-	2	-	1	5	-	10
İnternet Bağımlılığı	-	-	-	3	1	1	1	1	1	1	1	10
Problemlili İnternet Kullanımı	-	-	-	2	1	-	2	-	-	4	-	9
Akran Zorbalığı	-	-	-	-	2	1	1	-	1	2	-	7
Siber Zorba	-	-	-	2	2	-	1	2	-	-	-	7
İnternet	-	-	-	1	-	-	-	-	1	3	1	6
Siber Zorbalığa İlişkin Duyarlılık	-	-	1	-	-	1	-	-	2	2	-	6
Benlik Saygısı	-	-	-	1	-	-	3	-	-	1	-	5
Riskli İnternet Davranışları	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-	5
Sosyal Medya	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5
Akran İlişkileri	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	1	4
Depresyon	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2	-	4
İnsani Değerler	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	4
Utanç	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2	-	4
Aleksitimi	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	3
Algılanan Sosyal Destek	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	3
Bağımlılık	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	3
Baş Etme Stratejileri	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	3
DEHB	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	3
Duygusal Zeka	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	3
Ergenlik	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	3
Facebook	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	3
Saldırganlık	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	3
Suçluluk	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	3
Adölesan	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2
Anksiyete	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2
Çocukluk Çağı Travmaları	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2
Değerler Eğitimi	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2
Denetim Odağı	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2
Dijital Okuryazarlık	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Dijital Vatandaşlık	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2
Drama	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2
Ebeveyn	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2
Ebeveyn İlişkileri	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2
Empati	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Ergenlerde Siber Zorbalık	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2
İnternet Kullanımı	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Öznel Mutluluk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Psikolojik İhtiyaç	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2
Psikolojik İyi Oluş	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Psikolojik Sağlık	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Siber Zorbalık Farkındalık Eğitimi	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2
Sosyal Destek	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2
Teknoloji	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2

Bir kez tekrar edenler	Aile hekimliği, aile ile iletişim, ailedeki koruyucu etmenler, akademik başarı, akılcı olmayan inanç, akıllı telefon, akranlarla ilişkiler, alkol, anonim internet kullanımı, arkadaşlık ilişkileri, beden imgesi, bilgi güvenliği, bilgi ve iletişim teknolojileri, bilgisayar eğitimi, bilgisayar öz-yeterliliği, bilgisayar tutumu, bilişim okuryazarlığı, bilişim teknolojileri, bilişsel davranışçı, boşanma, boyun eğme, çatışma çözme, çevrimiçi mahremiyet, çevrimiçi nezaket, çevrimiçi risk, çevrimiçi taciz, çocuk istismarı, değer yönelimleri, dijital yerli, dindarlık, drama, drama metodu, durumlu öğrenme, durumluk sürekli öfke, duygu düzenleme, e – mağduriyet, e – zorbalık, ebeveyn tutumları, ebeveyn ve akrana bağlanma, eğitim örgütleri, eleştirel düşünme, farkındalık, futbol seyircisi, futbol, geleneksel mağduriyet, geleneksel zorbalık, gerçeklik terapisi, güvengenlik, hemşirelik, insani değerler, internet aile stili, internet için eleştirel okuryazarlık, internet oyunu oynama bozukluğu, internet öz yeterliği, internet riskleri, internet teknolojileri kullanımı, intikam duygusu, iş tatmini, iyi oluş, kimlik gelişimi, kişilik özellikleri, kişisel sosyal sorumluluk, komorbidite, koşullu öz-değer, kurban, mağdur, medya okuryazarlığı, mesajlaşma uygulamaları, nefret, okul iklimi, okula bağlanma, okula yabancılaşma, okulda siber zorbalık, öfke, önleme programı, örgütsel bağlılık, örgütsel dışlanma, örgütsel güven, örgütsel yabancılaşma, ötekileştirme, öznel mutluluk, patolojik internet kullanımı, psiko-eğitim programı, psikolojik sorunlar, psikolojik yardım arama, psikolojik yaşantılar, riskli internet davranışları, ruh sağlığı, sanal mağdur, sanal ortamda yalnızlık, sanat eğitimi, seçim kuramı, sınıf iklimi, siber sağlık, siber saldırganlık, siber suçlar, siber şiddet, siber şiddetin meşrulaştırılması, siber zorbalık algısı, siber zorbalık davranışları, siber zorbalık tutumu, sosyal bilişsel kuram, sosyal dışlanma, sosyal etki, sosyal görünüş kaygısı, sosyal hizmet, sosyal medya kullanımı, sosyal medya uygulamaları, sosyal paylaşım siteleri, sosyal uyum, sosyo-demografik, stres öfke, stresle baş etme yöntemleri, şiddet, teknoloji bağımlılığı, uyarılma, üretim karşıtı davranışlar, vatandaşlık, yalnızlık, yetişkin eğitimi, zorba.
------------------------	---

Tablo 2. incelendiğinde siber zorbalık kavramını siber kurban (f=59) kavramıyla sıklıkla çalışıldığı görülmektedir. Siber kurban konusunu sırasıyla zorbalık (f=17), ergen (f=10), internet bağımlılığı (f=10), problemlerli internet kullanımı (f=9), akran zorbalığı (f=7), siber zorba (f=7), internet (f=6), siber zorbalığa ilişkin duyarlılık (f=6), benlik saygısı (f=5), riskli internet davranışları (f=5), sosyal medya (f=5) konularının takip ettiği diğer bulgular arasında sayılabilir. 2019 ve 2020 yıllarında yazılan tezler incelendiğinde ise siber zorbalığa ilişkin duyarlılık kavramının daha sık siber zorbalık ile birlikte çalışıldığı, empati ve öznel mutluluk konularının ise siber zorbalık ile birlikte çalışılmaya başlandığı da bir diğer bulgular arasında sayılabilir.

Tablo 3. Tezlerde Kullanılan Araştırma Deseni ve Yöntemlerine İlişkin Bulgular

	Araştırma Deseni	Araştırma Yöntemi	f	%
Nicel	Deneyisel	Gerçek Deneyisel	1	%0,75
		Yarı Deneyisel	2	%1,5
		Zayıf Deneyisel	0	%0
		Tek Denekli	0	%0
		Ara Toplam	3	%2,26
	Deneyisel Olmayan	Betimsel Tarama	19	%14,29
		İlişkisel Tarama	76	%57,14
		Karşılaştırmalı	5	%3,76
		Yapısal Eşitlik Modellemesi	7	%5,26
		Ara Toplam	107	%80,45
Nitel	Etkileşimli	Kültür Analizi	0	%0
		Olgubilim	1	%0,75

Kuram Oluşturma	0	%0
Örnek Olay (Durum Çalışması)	6	%451
Eleştirel Çalışma	0	%0
Diğer	3	%2,26
Ara Toplam	10	%7,52

Tablo 3.'e göre siber zorbalık konusu ile ilgili yapılan tezlerdeki araştırma yöntemlerinin %82,71'i nicel, %9,02'si nitel ve %8,27'si karma araştırmalardan oluşmaktadır. Nicel araştırmalardan deneysel olmayan desenler arasından ilişkisel tarama modeli en fazla tercih edilen araştırma yöntemi olarak tespit edilmiştir (%57,14). Nitel araştırmalarda ise etkileşimli desenlerden örnek olay (durum çalışması) (%4,51), karma araştırmalardan ise açıklayıcı (%4,51) en sık kullanılan araştırma yöntemleri olarak görülmüştür.

Tablo 4. Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarına İlişkin Bulgular

Kategori	Alt Kategori	f	%
Gözlem	Katılımcı	0	%0
	Katılımcı Olmayan	0	%0
	Ara Toplam	0	%0
Görüşme	Yapılandırılmış	6	%2,54
	Yarı Yapılandırılmış	5	%2,12
	Ara Toplam	11	%4,66
Başarı Testleri	Açık Uçlu	0	%0
	Çoktan Seçmeli	0	%0
	Diğer	0	%0
	Ara Toplam	0	%0
Tutum/Algı/Yetenek/Kişilik Testleri	Açık Uçlu	0	%0
	Çoktan Seçmeli	1	%0,42
	Diğer	1	%0,42
	Ara Toplam	2	%0,85
Anket/Ölçek	Açık Uçlu	100	%42,37
	Likert	119	%50,42
	Diğer	0	%0
	Ara Toplam	219	%92,8
Doküman		3	%1,24
	Diğer	1	%0,42
Toplam		236	%100

Tablo 4'e göre siber zorbalık konusundaki çalışmalar için en fazla anket/ölçek (%92,8) veri toplama araçlarının kullanıldığı görülmektedir. Kullanılan anket/ölçeklerin çoğu likert tipi anket/ölçekler (%50,42) ve açık uçlu anket/ölçeklerdir (%42,37). Gözlem ve başarı testleri veri toplama aracı olarak hiç kullanılmazken anket/ölçek veri toplama aracını görüşme (%4,66) tekniği ile veri toplama takip etmiştir.

Tablo 5. Tezlerdeki Örnekleme Gruplarına İlişkin Bulgular

		f	%
Cinsiyet	Erkek	123	%18,5
	Kadın	121	%18,2
Yaş	0-17 Yaş	90	%13,53
	18-24 Yaş	39	%5,86

	25+ Yaş	23	%3,46	
Örneklem Grubu	Okulöncesi	0	%0	
	İlkokul	3	%0,45	
	Ortaokul	24	%3,61	
	Ortaöğretim	61	%9,17	
	Üniversite	Lisans	23	%3,46
		Lisans Üstü	0	%0
	Öğretmenler	6	%0,9	
	Yöneticiler	7	%1,05	
	Veliler	4	%0,6	
	Öğretim Elemanları	1	%0,15	
	Kamu Çalışanı	2	%0,3	
	Özel Sektör	1	%0,15	
	Diğer...	11	%1,65	
Örneklem Büüklüğü	1-10 Arası	0	%0	
	11-30 Arası	7	%1,05	
	31-100 Arası	7	%1,05	
	101-300 Arası	12	%1,8	
	301-1000 Arası	81	%12,18	
	1000'den Fazlası	19	%2,86	
	Toplam	665	%100	

Tablo 5'e göre 2010-2020 yılları arasında siber zorbalık konusunda çalışılan tezler incelenmesi sonucunda kadın ve erkek katılımcıların birbirine yakın oranlarda olduğu görülmektedir. Yaşa bakıldığında en fazla çalışma 0-17 (%13,53) yaş aralığındadır. Tezlerin örneklem grubu incelendiğinde ortaöğretim (%9,17), ortaokul (%3,61), üniversite-lisans (%3,46) öğrencileri üzerinde çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Tezlerin örneklem büyüklüğüne bakıldığında en fazla çalışma 301-1000 (%12,18) arasında yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 6. Tezlerde Kullanılan Veri Analiz Yöntemlerine İlişkin Bulgular

Veri Analiz Yöntemleri		f	%	
Betimsel	Frekans/Yüzde	56	%12,56	
	Ortalama/Standart Sapma	37	%8,3	
	Grafikle Gösterim	1	%0,22	
	Ara Toplam	94	%21,08	
Nicel	Korelasyon	65	%14,57	
	T-Testi	68	%15,25	
	Kestirimsel	Anova	62	%13,9
		Ancova	2	%0,45
		Manova	4	%0,9

	Mancova	0	%0
	Faktör Analiz	7	%1,57
	Regrasyon	28	%6,28
	Non-Parametrik Testler	61	%13,68
	Diğer	35	%7,85
	Ara Toplam	332	%74,44
Nitел	İçerik Analizi	11	%2,47
	Betimsel Analiz	8	%1,79
	Diğer	1	%0,22
	Ara Toplam	20	%4,48
	Toplam	446	%100

Tablo 6'ya göre siber zorbalık konusu ile ilgili yapılan araştırmalarda en fazla nicel analiz yöntemlerinden kestirimsel istatistik teknikleri (%74,44) kullanılmıştır. En fazla t testi (%15,25), Korelasyon (%14,57), ANOVA (%13,90), Non-parametrik testler (%13,68), frekans/yüzde (%12,56), Ortalama/standart sapma (%8,30), diğer (%7,85), Regresyon (%6,28) gibi istatistik analizlerinin kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca grafiklerle gösterim, ANCOVA, MANOVA, MANCOVA, Faktör analizi, içerik analizi, betimsel analiz tekniklerinin az da olsa tezlerde kullanılan teknikler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tartışma

2010-2020 yılları arasında Türkiye'de siber zorbalık konusunda yayınlanmış lisansüstü tezler incelenerek araştırma eğilimlerini belirlemeye yönelik olarak yapılan bu araştırmadan elde edilen bulgular çerçevesinde alanyazın kapsamında tartışılmıştır. 2010-2020 yılları arasında yayınlanan tezlerin yıllara göre dağılımında farklılıklar vardır. Siber zorbalık konusunda en fazla tez 2019 yılında yayınlanmıştır. Ayrıca siber zorbalık konusunun en fazla yüksek lisans tezlerinde çalışıldığı bulgulanmış ve bu durumun benzer araştırmaların bulguları ile de tutarlığı olduğu görülmüştür (Güngören, Gür-Erdoğan ve Ayas, 2018; Kocatürk, 2017).

Siber zorbalıkla ilgili tez çalışmalar daha çok nicel araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma modeli olarak bakıldığında nicel araştırma modelinden, ilişkisel tarama modeli, nitel araştırma modelinde ise örnek olay (durum çalışması) modelinin, karma modelde ise açıklayıcı modelin daha fazla kullanıldığı görülmüştür. Kocatürk'ün (2017) çalışmasına bakıldığında da tezlerde nicel modelden ilişkisel tarama modeli, nitel modelden durum çalışması modelinin sıklıkla tercih edildiği görülmektedir. Ayrıca Kocatürk'ün (2017) çalışmasında karma modellerle yapılan çalışmaların, ilişkisel tarama ve durum çalışmasının birlikte kullanıldığı çalışmaların, diğer karma modellerle geliştirilmiş çalışmalara nazaran fazla olduğuna ulaşılmıştır. Bu konuda nicel yöntemlerden ilişkisel tarama modelinin siber zorbalık konusunun psikososyal bir yapı olduğu için anlaşılmasının yüzeysel olduğunu ifade etmiştir. Ancak siber zorbalığın çocuklar ve ergenler üzerinde yaygınlaşmasının sebeplerinin, birçok açıdan incelenip değerlendirilmesi gerektiği üzerinde durmuştur. Bununla birlikte Güngören, Gür-Erdoğan ve Ayas (2018) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre nicel araştırma modelinin fazla çıkması bu çalışmada elde edilen bulguyu desteklemektedir.

Siber zorbalık ile ilgili tezlerde kullanılan örneklem/çalışma grubu açısından incelendiğinde çalışmaların daha çok ortaöğretim öğrencileri (%9,17) üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Siber zorbalık kavramında örneklem grubu olarak daha çok ortaöğretim yani lise grubunun tercih edildiği benzer araştırmalarla tutarlık göstermektedir (Güngören, Gür-Erdoğan ve Ayas, 2018; Kocatürk, 2017). Yine benzer bir bulgunu örneklem grubu büyüklüğünün 301-1000 arasında olduğu söylenebilir (Kocatürk, 2017).

Siber zorbalık ile ilgili tezlerde en fazla kullanılan ölçme aracı anket/ölçeklerdir (%92, 8). Sebebi tez çalışmalarında siber zorba olma, siber zorbalığın farkında olmaya dair anket/ölçeklerin alanyazında yer alması ve bu anket/ölçeklerin kullanılarak siber zorba olma durumunun, siber zorbalığın farkındalığının ortaya konulmasına yardımcı olduğu için kullanıldığı söylenebilir. Güngören, Gür-Erdoğan ve Ayas (2018) tarafından yapılan çalışmada da ölçeğin siber zorbalık araştırmalarında sıklıkla tercih edilen veri toplama aracı olduğu sonucu mevcuttur.

Siber zorbalık ile ilgili yapılan tez çalışmalarının verilerin analizinde kullanılan istatistiksel tekniklerin t-testi, korelasyon, ANOVA ve nonparametrik testler olduğu göze çarpmaktadır. Araştırmaların çoğunlukla nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirildiği dikkate alınırsa bu tekniklerinin kullanımının olağan bir sonuç olduğu söylenebilir. Alan yazınında, siber zorbalık araştırmaların kullanılan istatistik analiz tekniklerinin bu araştırmanın bulguları ile benzerdir (Güngören, Gür-Erdoğan ve Ayas, 2018).

Tezlerde siber zorbalık kavramının birçok konuyla birlikte çalışıldığı göze çarpmaktadır. Siber kurban, zorbalık, ergen, internet bağımlılığı, problemlerli internet kullanımı, akran zorbalığı, siber zorba, internet, siber zorbalığa ilişkin duyarlılık, benlik saygısı, riskli internet davranışları, sosyal medya konuları sıklıkla çalışılan konular olarak gösterilebilir. Kocatürk (2018) araştırmasında siber zorbalığı konu alan tezlerdeki değişkenleri psikososyal boyutta siber zorbalık eğilimi ve mağduriyeti, akran zorbalığı ve mağduriyeti, anne-baba ilişkileri, akran ilişkileri, çatışma eğilimi, benlik saygısı, özgecilik, benlik tasarımı, empatik eğilim, internet bağımlılığı, depresyon, anksiyete, stres, bilgisayar öz-yeterliliği, algılanan sosyal destek; davranışsal boyutta problemlerli internet kullanımı, saldırganlık, riskli internet davranışları, korumacı davranışlar, suça maruziyet, öfke ifade etme biçimleri, ebeveyn izlemesi, baş etme yöntemleri gibi ve bazı kişilik özellikleri boyutu içinde kategorize etmiştir. Bu araştırmanın bulgularının kısmen Kocatürk'ün araştırması ile örtüştüğü söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada 2010-2020 yılları arasında siber zorbalık konusunda yayınlanmış tezlerin yayınlandığı yıl, yöntemi, veri analiz teknikleri, örneklem grubu, örneklem sayısı ve teze konusu olan değişkenler açısından değerlendirilmesi ve bu bağlamda araştırma eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Siber zorbalık konusunda yayınlanan tezlerin büyük çoğunluğu yüksek lisans tezleridir. Doktora ve uzmanlık tezlerinin az olduğu dikkat çekmektedir.
- Siber zorbalık konusuyla ilgili tezlerin daha çok 2019 yılında yapıldığı, 2010,2011 ve 2012 yıllarında konu ile ilgili çalışmaların çok az yapıldığı görülmüştür.
- Siber zorbalık konusu ile ilgili tezlerin örneklem/çalışma grubunu daha çok ortaöğretim öğrencileri oluşturmaktadır.
- Siber zorbalık konusundaki tezlerin örneklem/çalışma grubunun büyüklüğü daha çok 301-1000 kişi arasında yoğunlaşmaktadır.
- Siber zorbalık konusuyla ilgili tezlerin araştırma deseninin daha çok ilişkisel, sırasıyla betimsel, yapısal eşitlik modeli, örnek olay, karşılaştırmalı olduğu görülmektedir.
- Siber zorbalık konusundaki tezlerin çoğunluğunda t-testi, korelasyon, ANOVA, non-parametrik testler, frekans/yüzde, ortalama/ standart sapma, regresyon, içerik analizi kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Siber zorbalık konusunda yayınlanan tezlerde çalışılan kavramlar incelendiğinde en fazla siber kurban, zorbalık, ergen, internet bağımlılığı, problemlerli internet kullanımı, akran zorbalığı, siber zorba, internet, siber zorbalığa ilişkin duyarlılık, benlik saygısı, riskli internet davranışları, sosyal medya, akran ilişkileri ile ilgili çalışmalar görülmektedir.

Tüm bu sonuçlar ışığında gelecek araştırmalara yol göstermesi açısından araştırmacılara şunlar önerilebilir:

- Siber zorbalık araştırmalarının karma desenler kullanılarak yapılması, bu kavramın daha derinlemesine anlaşılması için tercih edilmelidir.
- Siber zorbalık konusunda doktora ve uzmanlık tezlerinin az olduğu görölmektedir. Bu nedenle konu ile ilgili doktora ve uzmanlık tezlerine daha fazla yer verilebilir.
- Bu araştırmada sadece lisansüstü tezler inceleme kapsamına alınmıştır. Araştırmalarının yıllara göre eğiliminin daha detaylı bir biçimde görölmeye için makale, bildiri, araştırma raporları da kapsama alınarak inceleme yapılabilir.
- Sosyal medya kullanımının daha küçük yaşlara inmesi ve teknolojin tüm yaş gruplarına hitap edecek şekilde gelişmesi sebebiyle sadece ortaöğretim seviyesindeki ve 0-17 yaş grubundaki kitleye değıl her yaşta ve grupta yer alan örnekleme üzerinde çalışmaların yürütölmeye önerilebilir.
- Tezlerde siber zorbalıkla birlikte 10 yıllık süreçte sadece bir kere çalışılan konular ve değışkenlerin gelecek tezlerde tercih edilip araştırılmasının siber zorbalığı anlamamızı daha kolay kılacağı düşünölmektedir.

Yazarların Katkı Oranı

Her yazarın çalışmaya olan katkı oranı oranı eşittir.

Çıkar Çatışması

Çalışmada çıkar çatışması oluşturabilecek herhangi bir durum söz konusu değıldir.

Teşekkür ve/veya Açıklama

Bu çalışmanın bulguları Kırşehir Ahi Evran Üniversitesinde düzenlenen III. Uluslararası Kapadokya Sosyal Bilimler Öğrenci Kongresi'nde (16-18 Haziran 2021) sunulmuştur.

Kaynakça

- Akbaba, S. ve Eroğlu Y. (2013). İlköğretim öğrencilerinde siber zorbalık ve mağduriyetin yordayıcıları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 26(1), 105-121.
- Aksaray, S. (2011). Siber zorbalık. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 405-432. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/4387/60297>
- Albayrak, E. ve Çiltaş, A. (2017). Türkiye’de matematik eğitimi alanında yayınlanan matematiksel model ve modelleme araştırmalarının betimsel içerik analizi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017 (9), 258-283. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/goputeb/issue/34356/380612>
- Arıcak, O. T. (2009). Psychiatric symptomatology as a predictor of cyberbullying among university students. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, (34).
- Arıcak, O.T., Kınay, H. ve Tanrikulu, T (2012). Siber zorbalık ölçeğinin ilk psikometrik bulguları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 101-114.
- Belsey, B. (2019). Cyberbullying an emerging threat to the always on generation. <http://http://www.billbelsey.com/?p=1827> adresinden 26.11.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Beran, T. ve Li, Q. (2005). Cyber-harassment: A study of a new method for an old behavior. *Journal of educational computing research*, 32(3), 265.
- Büyüköztürk Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün Ö. E., Karadeniz Ş. ve Demirel F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (23. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Erdur-Baker, Ö. ve Kavşut, F. (2007). Akran zorbalığının yeni yüzü: Siber zorbalık. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, (27).
- Eroğlu, Y. (2014). *Ergenlerde siber zorbalık ve mağduriyeti yordayan risk etmenlerini belirlemeye yönelik bütüncül bir model önerisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Güngören, Ö. C., Gür-Erdoğan, D. ve Ayas, T.(2018). Sanal zorbalık ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin yapısal incelenmesi. *Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying*, 5(2), 1-20.
- Güven, M., Özhan, M. B., Kaynak, S. ve Demirbaş, N. K. (2018). Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi ile Journal of Counselling Psychology’deki araştırma eğilimleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 8(49), 193-208.
- Güven, M., ve Aslan, A. M. (2018). Psikolojik danışma ve rehberlik alanında Türkiye’deki bilimsel dergilerde yayınlanan makaleler üzerine bir inceleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(55).
- Hinduja, S. ve Patchin, J. W. (2010). Bullying, cyberbullying, and suicide. *Archives of suicide research*, 14(3), 206-221.
- Juvonen, J. ve Gross, E. F. (2008). Extending the school grounds?—Bullying experiences in cyberspace. *Journal of School health*, 78(9), 496-505.
- Karadağ, E. (2009). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 75-87.
- Kocatürk, M.(2017). Siber zorbalık konusunda yapılan tez çalışmalarının metodolojik değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 266-271.
- Kowalski, R.M. and Limber, S. P. 2007. Electronic bullying among middle school students. *The Journal of Adolescent Health: Official publication of the Society for Adolescent. Medicine*, 41(6), 22-30.
- Metin M. (Ed.). (2016). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (3. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Mitchell, K. J., Ybarra, M. ve Finkelhor, D. (2007). The relative importance of online victimization in understanding depression, delinquency, and substance use. *Child maltreatment*, 12(4), 314-324.
- Peker, A. (2014). Ergenlerin siber zorbalıkla başa çıkma davranışlarının cinsiyet ve sınıf düzeyi açısından incelenmesi. *Online Journal Of Technology Addiction & Cyberbullying*, 1(1).
- Pekşen Süslü, D. (2016). *Lise öğrencilerinde siber zorbalık ve siber mağduriyetin benlik saygısı, anne, baba ve akran ilişkileri açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Seçer, İ., İsmail, A. Y., Ceyhun, O. ve Yılmaz, B. (2014). Rehberlik ve psikolojik danışma alanındaki araştırma eğilimleri: Bir içerik analizi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(41), 49-60.
- Shariff, S. (2008). *Cyberbullying. Issues and Solutions for the school, the classroom, and the home*. New York: Routledge.
- Ybarra, M. L. ve Mitchell, K. J. (2007). Prevalence and frequency of Internet harassment instigation: Implications for adolescent health. *Journal of Adolescent Health*, 41(2), 189-195.

Extended Abstract

Introduction

Intentional to harm and scare others through information and communication technologies (mobile phone, instant messaging, e-mails, social networking sites, etc.) by individuals or groups, which are similar to physical bullying and where traditional bullying is carried to the virtual environment. Actions such as maliciously, maliciously and repeatedly sending anonymous calls to them, throwing harmful e-mails (spam) by hiding the identity, spreading insulting and threatening voices, images and texts are defined as cyberbullying. Cyberbullying, which is caused by the transfer of traditional bullying to the virtual environment, is considered as a problem experienced intensely by children and young people. The purpose of this study on cyberbullying in ten-year period covering the period of 2010-2020 by examining theses published in Turkey is to analyze the trend of research in this area.

Method

In this study, 128 theses on cyberbullying, which were published in the National Thesis Center between 2010-2020, were examined within the scope of the research. Each thesis has been examined in terms of research year, research type, variables, method of the thesis, data collection tools, sample characteristics, data analysis methods. Each of the theses has been examined using the "Thesis Examination Form" developed by the researchers. The research was conducted based on a qualitative research model. The research is a descriptive survey and the theses that have been obtained have been handled within the scope of document review. Document review is the use and in-depth examination of the materials subject to research as a data source.

Findings

Cyberbullying was the subject of the theses studied in 2019 (35.94%), 2016 (12.50%) and 2017 (11.72%), respectively. There was no period between 2010 and 2020 when there were no thesis studies on cyberbullying. It is seen that 104 (81.25%) of the studies on cyberbullying are master's theses, 16 (12.25%) are doctoral thesis and 8 (6.25%) are specialist thesis. It is seen that the concept of cyberbullying is frequently studied with the concept of cyber victim ($f = 59$). The subject of cyber victim is bullying ($f = 17$), adolescent ($f = 10$), internet addiction ($f = 10$), problematic internet use ($f = 9$), peer bullying ($f = 7$), cyberbully ($f = 7$), internet ($f = 6$), sensitivity to cyberbullying ($f = 6$), self-esteem ($f = 5$), risky internet behavior ($f = 5$), social media ($f = 5$) are among the other findings followed. 82.71% of the research methods in the theses are quantitative, 9.02% qualitative and 8.27% mixed research. Among the non-experimental designs among quantitative studies, the relational scanning model was determined as the most preferred research method (57.14%). It is seen that the most frequently used questionnaire / scale (92.8%) data collection tools in the studies. Most of the questionnaires / scales used are Likert type questionnaires / scales (50.42%) and open-ended questionnaires / scales (42.37%). When the samples in the theses are examined in terms of age, it is seen that the groups show weight in the 0-17 (13.53%) age range. When the sample group was examined, it was found that studies were conducted on secondary school (9.17%), secondary school (3.61%), university-undergraduate (3.46%) students. When the sample size of the theses is examined, it is seen that the most studies are between 301-1000 (12.18%). In the studies on cyberbullying, predictive statistical techniques (74.44%), one of the quantitative analysis methods, were used the most. Maximum t test (15.25%), Correlation (14.57%), ANOVA (13.90%), Non-parametric tests (13.68%), frequency / percentage (12.56%), Average / It was found that statistical analyzes such as standard deviation (8.30%), other (7.85%), regression (6.28%) were used.

Conclusion, Discussion and Recommendations

There are differences in the distribution of theses published between 2010 and 2020 by years. The most thesis on cyberbullying was published in 2019. In addition, it has been observed that the subject of

cyberbullying is mostly studied in master's theses and this situation is consistent with the findings of similar studies (Güngören, Gür-Erdoğan, & Ayas, 2018; Kocatürk, 2017). According to the results of the research conducted by Güngören, Gür- Erdoğan, and Ayas (2018), the quantitative research model is too much, which supports the finding obtained in this study. In the concept of cyberbullying, it is consistent with similar studies in which the secondary school group is preferred as the sample group (Güngören, Gür-Erdoğan, & Ayas, 2018; Kocatürk, 2017). Again, with a similar finding, it can be said that the sample size is between 301-1000 (Kocatürk, 2017). The most used measurement tool in the theses about cyberbullying is the questionnaire / scales. In the study conducted by Güngören, Gür- Erdoğan and Ayas (2018), it is found that the scale is the frequently preferred data collection tool in cyberbullying studies. In the literature, the statistical analysis techniques used in cyberbullying research are similar to the findings of this study (Güngören, Gür-Erdoğan, & Ayas, 2018). In Kocatürk's (2018) study, the variables in the theses on cyberbullying are related to the psychosocial tendency and victimization of cyberbullying, peer bullying and victimization, parent relations, peer relations, conflict tendency, self-esteem, altruism, self-design, empathic tendency, internet addiction, depression. anxiety, stress, computer self-efficacy, perceived social support; problematic internet use in behavioral dimension, aggression, risky internet behaviors, protective behaviors, exposure to crime, ways of expressing anger, parental monitoring, coping methods and some personality traits. It can be said that the findings of this research partially overlap with Kocatürk's research.

Conclusion and Suggestions:

- Conducting cyberbullying research using mixed patterns should be preferred for a deeper understanding of this concept.
- It is seen that there are few doctorate and specialty theses on cyberbullying. For this reason, more place can be given to doctoral and specialty theses related to the subject.
- In this research, only postgraduate theses are included in the study. In order to see the trend of the researches over the years in a more detailed way, articles, papers and research reports can be included in the examination.
- Due to the fact that the use of social media decreases to younger ages and the technology has developed to appeal to all age groups, it may be recommended to carry out studies on samples from all ages and groups, not just the secondary school level and 0-17 age group.
- It is thought that researching the topics and variables that have been studied only once in a 10-year period with cyberbullying in theses will make it easier for us to understand cyberbullying.